

negative has to be repeated in successive clauses of the same sentence or in different sentences, न may be simply repeated or may be used with particles like उत, च, अपि, चापि, वा &c.; नाधीयीताश्चमारुढो न वृक्षं न च हस्तिनम् । न नावं न खरं नोष्ट्रं नेरिणत्थो न यानगः ॥ Ms. 4. 120; प्राविशन्तं न मां कश्चिदपश्यन्नाप्यवारयत् Mb.; Ms. 2. 195; 3. 8, 9; 4. 15; न वा शरच्चन्द्रमरीचिकोमलं मृणालसूत्रं रचितं स्तनान्तरे Ś. 6. 17. Sometimes न may not be expressed in the second and other clauses, but represented only by च, वा, अपि वा; संपदि यस्य न हर्षो विपदि विषादो रणे च धीरत्वम् Pt. 2. 175. (e) न is frequently joined with a second न or any other negative particle to intensify or emphasize an assertion; प्रत्युवाच तमृषिर्न तत्त्वतस्त्वां न वेद्मि पुरुषं पुरातनम् R. 11. 85; न च न परिचितो न चाप्यगम्यः M. 1. 11; न पुनरलंकार-श्रियं न पुष्यति Ś. 1. 19/20; नादण्ड्यो नाम राज्ञोऽस्ति Ms. 8. 335; Me. 65, 108; नासौ न काम्यो न च वेद सम्यग् द्रष्टुं न सा R. 6. 30; Śi. 1. 55; Ve. 2. 10. (f) In a few cases न is retained at the beginning of a negative Tatpuruṣa compound; as नाक, नासत्य, नकुल; see P. VI. 3. 75. (g) न is often joined with other particles; नच, नवा, नैव, ननु, न चेद्, न खलु &c. (h) It is also used, especially in early Vedic literature, in the sense of 'like', 'as', 'as it were'; यद्वां नरा सनये दंस उग्रमविवृणोमि तन्यतुर्न वृष्टिम् Bri. Up. 2. 5. 16; गावो न गव्यूतीरनु; Śi. 20. 4. (v. l.) -Comp. -अधीत a. unread. -अनुरक्त a. unkind, not loving; Pt. 2. 46 (v. l.). -आदरः disrespect. -एकः a. 1 'not one', more than one, several, various; नैकः सुतेषु जागृयात् Viduraniti. -2 Not anyone, nobody; नैको मुनिर्यस्य वचः प्रमाणम् Pt. (-कः) an epithet of Viṣṇu. -आत्मन् a. of a manifold or diverse nature. (-m.) N. of the Supreme Being. -चर a. 'not living alone', gregarious, living in society. -जः the Supreme Being. -धा ind. in many ways, diversely. -भेद, -रूप a. various, multifarious. -माय a. using many artifices or stratagems. -शस् ind. repeatedly, often. -किञ्चन a. very poor, beggarly. सर्वकामरसैर्हीनाः स्थानभ्रष्टा नकिञ्चनाः Mb.

नशुक a. (-की f.) 1 Injurious, destructive. -2 Going astray, being lost. -3 Small, minute, thin.

नष्ट a. Injurious, destructive.

नहसः A god very kind to his worshippers (हसन्ति विकसन्ति ते हसाः। नमन्तो हसाः येषां ते नहसाः। भक्तानुग्राहका देवाः। Mb. 1. 170. 15. com.)

नकुटम् The nose.

नकुलः 1 The mungoose, an ichneumon; यदयं नकुलद्वेषी सकुलद्वेषी पुनः पिशुनः Vās. -2 N. of the fourth Pāṇḍava prince; the twin-brother of Sahadeva and a son of Mādri. अहं तस्य अतिशयितदिव्यरूपिणो नकुलस्य दर्शनेनोत्सुका जाता Ve. 2 (where नकुल has really sense 1, but is taken in sense 2 by Duryodhana). -3 A son. -4 An epithet of Śiva. -5 Born of a base family; नकुलः पाण्डुतनये सर्पभुक् कुलहीनयोः Nm. -6 N. of a physician (author of a work on

horses). -ली 1 A female mungoose. -2 Saffron. -Comp. -इष्टा, -इष्टका a kind of medicinal plant (Mar. मुंगुस-वेल). -ईशः (नकुलीश) 1 N. of a Bhairava living in the temple of Kālī. -2 A mode of worship in Tantrasāstra.

नक्क 10 U. (नक्कयति-ते) To destroy completely.

नक्त a. [नञ्-क्त] Ashamed. -क्तम् 1 Night. -2 Eating only at night, as a sort of religious vow or penance -Comp. -अन्ध a. blind at night. -चर्या wandering at night. -चारिन् m. 1 an owl. -2 a cat. -3 a thief. -4 a demon, goblin, evil spirit. -भोजनम् supper. -मालः N. of a tree; स नर्मदारोधसि सीकरार्द्रैर्मरुद्धिरानर्तितनक्तमाले R. 5. 42. -मुखा evening. -व्रतम् 1 fasting by day and eating at night. -2 any penance or religious rite observed at night.

नक्तम् ind. At night, by night; गच्छन्तीनां रमणवसति योषितां तत्र नक्तम् Me. 39; Ms. 6. 19. -Comp. -चरः 1 any animal that goes about at night. -2 a fiend, demon, goblin. सासित्पूषधनुर्बाणपाणि नक्तचरान्तकम् Rāmarakṣā 3. -3 a thief. -चर्या wandering by night. नक्तचर्या दिवास्वप्नम् आलस्यं पैशुनं मदम्। अतियोगमयोगं च श्रेयसोऽर्थी परित्यजेत् ॥ Mb. -चारिन् m. = नक्तचारिन् q. v. -तन a. nocturnal; इदं नक्ततनं दाम पौष्पमेतद् दिवातनम् Bk. 6. 13. -दिनम् night and day. -दिनम्, -दिवम् ind. night and day. नक्तदिने विभुज्योभौ शीतोष्णकिरणानिव.

नक्तन् n., नक्तिः f. Ved. Night; बयो ये भूत्वा पतयन्ति नक्तभिः Rv. 7. 104. 18.

नक्तकः Dirty or ragged cloth (कर्पटः).

नक्रः [न क्रामतीति] 1 A crocodile, an alligator; नक्रः स्वस्थानमासाद्य गजेन्द्रमपि कर्षति Pt. 3. 46; R. 7. 30; 16. 55. -2 The sign Scorpio of the zodiac. -क्रम् 1 The upper timber of a door. -2 The nose. -क्रा 1 The nose. -2 A swarm of bees or wasps. -Comp. -केतनः N. of the god of love. -नखरम् a fragrant medicinal root (Mar. नागरमोथा; cyperus pertenuis); कतकं नक्रनखरं नल्दं नाग-केसरम् Śiva. B. 30. 14. -मक्षिका a fly that enters the nostrils and hums or an aquatic fly. -राज् m., -राजः, -हारकः a shark or any other large sea-animal.

नक्ष् 1 P. (नक्षति) 1 To go. -2 To come near, approach.

नक्षत्रम् [न क्षरति; cf. Up. 3. 105 also] 1 A star in general. -2 A constellation, an asterism in the moon's path, lunar mansion; नक्षत्राणामहं शशी Bg. 10. 21. नक्षत्र-ताराग्रहसंकुलापि R. 6. 22; (they are twenty-seven). -3 A pearl. -4 A necklace of 27 pearls. -Comp. -ईशः, -ईश्वरः, -नाथः, -पः, -पतिः, -राजः the moon; R. 6. 66. -उपजीविन् an astrologer. -कान्तिविस्तारः the white Yāvanāla flower. -चक्रम् 1 the sphere of the fixed stars. -2 the lunar asterisms taken collectively. -जातम् birth when the moon is in a particular Nakṣatra. -दर्शी an astronomer or astrologer. -नेमिः 1 the moon. -2 the pole-star. -3 an epithet of Viṣṇu